

NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldne.

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 6, I. nadst. Učiteljska tiskarna.

Naročnina: po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za četrt leta K 10:50, za mesec K 3:50. Za Nemčijo celo leto K 46, za ostalo tujino in Ameriko K 54.

Inserati: Enostopna peti vrstica 30 v; pogojen prostor K 1.—; razglaš in poslano vrstica po 60 v; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list so poštne proste.

Posamezna številka 20 vinarjev.

Španija in Nemčija.

Neomejeni podmorski boj grozi sedaj še preostali največji nevtralni državi, da se pridruži ententi in dvigne proti osrednjima državama. Španska vlada je namreč sporočila nemški vladi, da bo vbgdoče svojo po nemških podmornikih potopljeno tonažo »nadomestila z nemškimi ladjami, ki se nahajajo v španskih pristaniščih«. Ta grožnja kliče seveda Nemčijo na plan in če se bo ta zadeva prišla in rešila tako, kakor se je to godilo zadnja leta, tedaj bo Španija kmalu mogla pomnožiti s svojimi četami ententno armado na zahodni fronti. Da to ni postranskega pomena, se da sklepati že iz tega, ker je Španija s svojimi več ko 20 milijoni prebivalci največji nevtralec, ki ga še imamo. Njegov izgled je vplival tudi na nevtraliteto špansko,amerikanskih držav, kakor sta Argentini in Mehika. Ako se Španija odloči za intervencijo — upamo sicer, da to še ni tako blizu — tedaj bi bil to največji trijumf na političnem polju, ki bi ga ententa mogla sploh zaznamovati.

Da se pa ta dogodek prepreči, piše berlinski »Vorwärts«, mora se naša vlada lotiti modre in uslužne politike. Situacija ni prav lahka. Španska vlada je bila nedvomno prisiljena storiti ta korak; do tega so spravili podmorniki njih deželo, kakor se sploh učinki podmornikov na nevtralce ne smejo podcenjevati. Prvi korak je sicer storjen v obliki mednarodne vkladnosti, toda jasno je, da se vlada, ki je napravila že prvi korak, težko more vrniti. Ako Nemčija odkloni nadomestilo vbočje potopljene tonaže, tedaj pridejo vojni hujskači v Španiji v ospredje in bodo vlado poizkušali siliti k nadaljnjim korakom, kakor n. pr. zaplenbi nemške tonaže, ki se nahaja v španskih pristaniščih.

Z ozirom na te težkoče bi mogli sedaj pozvati ljudje, ki so bili ves čas za neomejeni boj podmornikov in nam tako naprtili neskončno podaljšanje vojne, s pozivom: Prosimo, izpovejte sedaj, kako bi se premagala ta nova težkoča. Toda v interesu dobre stvari se tu ne sme molčati. Na poštenosti dosedanje španske nevtralitete ni nikakega dvoma. Berlinski »Vorwärts« zahteva od nemške vlade in jo dela odgovorno, da naj še ne tira tudi to nevtralno državo v vrsto nasprotnikov in se tako svetovna koalicija proti Nemčiji popolnoma izpopolni. Težko dovelj se je že maščevalo, da se že prej niso upoštevala svarila nemške socialne demokracije. Morda je sedaj za to med ljudstvom že več razumevanja kakor ga je bilo pred poldrugim letom. Nemčija je končno sprejela špan-

Narodni svet.

I.

Na moj tozadevni zadnji članek odgovarja bratski »Lavoratore«, ki najprej reasumira moje misli in potem sko zahtevo.

LISTEK.

Rdeči sarafan.

Poljski spisal Mihael Czajkowski.

(Dalje.)

Med svojimi sosedi ni imel nobenega pravega prijatelja. Vsi so radi in često zahajali k njemu v goste. Kajti on je živel v šumu in hrupu in vsakogar je sijajno sprejel. Navidezno jim je bilo veliko na naklonjenosti. Njegove ekselence komornika in maršala; zakaj bil je pri ruskih vladarjih jako priljubljen in zato tudi mogočna oseba. Moja mati je bila pridnih in splošno spoštovanih staršev. Vzgojena je bila v samostanu, ki ga je zapustila v šestnajstem letu, da bi se že v sedemnajstem letu poročila z mojim očetom.

Kakor angel dobrosrčna in ljubezniva, genljivo potrepljiva in pobožna, je živela skoro brez vsake družbe za zaprtimi durmi v krogu svojih otrok in dekel, kakor da bi to moralo tako biti, in ne moglo drugače.

Nikomur ni potožila, blagoslovila je voljo božjo in v svojem soprogu častila namestnika staršev.

Samo v samotni je često jokala, ako jo je moj oče zmerjal, ker je tako dolgo sedela v cerkvi, ali če je morala pozno v noč.

Podal sem vama ta kratek življenjepis svojih staršev zato, da bosta vedela, kake vplive in vtiske je imelo moje mlado srce. In kako se je to razvijalo in dozorevalo.

polemizira z njimi. Ne bi odgovarjal, ker o tem vprašanju lahko vsak po svoje misli in ni nikakršen greh proti stranki, če so mnenja različna. Moram pa napisati nekaj besed, ker mi daje »Lavoratore« lekcije tam, kjer jih ne potrebujem.

Predvsem sem se izrekel za sodelovanje v tistih točkah, ki so tudi naše. To je v prvi vrsti: Pospeševanje ujedinitvenja vseh Jugoslovancev v samostojno državo. V principu mislijo meščanske stranke tako, kakor mi, in mi tako, kot one. Razločujemo se le v formi in v detajlih. Mi imamo v formi države svoje načrte in jih imamo v detajlih — posebno, kar se tiče državnih mej, ker stojimo strogo na stališču samoodločbe vseh narodov in ne samo našega.

To pa je vzrok, dragi »Lavoratore«, da sem se izrekel proti vstopu v »Narodni svet« in za sodelovanje v posameznih točkah. Z uradnim vstopom bi si vezali roke in bi morali biti odgovorni tudi za sklepe, ki nasprotujejo našim socialističnim načelom, ki so nam prav tako sveti, in ker le ti prinesejo narodom popolno svobodo.

S sodelovanjem v »Narodnem svetu«, ki z njim nimamo vezanih rok, se po mojem mnenju ne pregrešimo proti našim principom in ne kompromitiramo stranko. Prepričan sem obratno, da moremo stvari in stranki s sodelovanjem le koristiti, ker v »Narodnem svetu« vršimo tisto socialistično kontrolo, ki je v vsaki javni korporaciji potrebna.

»Lavoratore« me vprašuje, zakaj sem prej pogumno odklanjal zveze z meščanskimi strankami? Na to sem principiarno odgovoril že zgoraj. Tudi danes odklanjam zvezo z meščanskimi strankami prav iz razloga, ker sem prepričan, da bi stranki in stvari škodovala.

Pač se nisem mogel zavzemati za sodelovanje od slučaja do slučaja, če se niti meščanske stranke niso mogle združiti. Do združitve bi sploh ne bilo prišlo, če ne bi bila S. L. S. vrgla svojega avtokrata dr. Šusteršiča. Ker je bil »Narodni svet«, ki ga je bil zamislil Šusteršič v posmeh načelom drugih strank, zato je bila vsakršna koncilijantna debata izključena o njem. »Lavoratore« pravi, da imam prav, če delamo za dosego svoje narodne osvoboditve, ali to moramo doseči s socialistično metodo, to je dogovorno s socialisti vseh narodov in ne z meščanskimi strankami.

Vsaj je vendar naša želja, da to dosežemo s socialistično metodo in dogovorno z vsemi bratskimi strankami. Vprašanje pa je, če vse socialistične stranke streme po rešitvi našega vprašanja tako, kakor želimo mi. Na primer ali bi mogli mi sprejeti načrt sodruga Rennerja za rešitev narodnega vprašanja v Avstriji. Mnenje Rennerja je, če se ne motim, tudi mnenje večine nemških sodrugov. Ako bi nemški sodrugi sprejel sklep **atpskih nemških sodrugov z dne 18. t. m. kot svoj** in bi ta postal

sklep cele stranke, bi bila nasprotna naziranja malenkostna.

Da je industrialni slovenski proletarijat slab, ker je po številu majhen, se ne da prikrivati. In če »Lavoratore« trdi, da bo kot tak slab tudi v »Narodnem svetu«, je umljivo. Vprašanje pa nastane, kje bi utegnil bolj vplivati na potek stvari, če bi se popolnoma desinteresiral ali pa, če svobodno sodeluje? Menim, da slovenski proletarijat mnogo bolj vpliva in rešitev pospešuje, če je pri razpravah navzoč, kakor pa, če je odsoten. Drugič pa ne smemo prezreti tudi agitatorično stran, na kar mora stranka tudi paziti in ni res, da se z našim neobveznim sodelovanjem stranko oslabi in s tem škoduje tudi skupni internacionali.

Slednjič pravi »Lavoratore«, da socialisti ne gredo v parlament, v deželni zbor, v občine in v aprovizacije za sodelovanje, temveč kot opozicija proti meščanskim strankam. To po mojem mnenju ni popolnoma resnično, ker socialisti zraven opozicije tudi glasujejo za vse tiste predloge in jih zagovarjajo, ki pridejo iz meščanskih strank ali od vlade, pa so delavstvu v korist ter našim principom ne škodujejo. In nihče še ni zaraditega trdil, da so s tem socialisti kršili svoja načela. Da, še dalje so šli nemški sodrugi in so celo dovelili proračun meščanski in reakcionarni vladi in »Lavoratore« jih zato ni obsodil. Kakšno je naše sodelovanje v aprovizacijah, ve najbolj »Lavoratore« sam. Zaraditega smatram, da je stališče »Lavoratora« preozkosrčno in skoro bi rekel pristransko.

Sklepam in trdim še enkrat, da sem za sodelovanje v »Narodnem svetu« v vseh točkah, ki so tudi naše, ker ne smatram, da bi bila to zveza z meščanskimi strankami, in ker ne smatram, da je to kršenje naših načel in še manj v škodo internacionali, katero si želi slovenski proletarijat prav tako kot italijanski. Slovenski proletarijat je za to idejo veliko žrtvoval in je pripravljen še žrtvovati. K temu proletarijatu prištevam tudi samega sebe in mislim, da o mojem mednarodnem prepričanju »Lavoratore« ne more dvomiti. Ako zagovarjam stališče sodelovanja, storim to iz prepričanja, da s tem koristimo naši stranki, da pospešujemo rešitev narodnega vprašanja, in da s tem koristimo internacionali sami, ki bo sposobna živeti le tedaj, kadar bo sestavljena iz socialistov svobodnih narodov.

Sodrugi, čas, v katerem živimo, je zgodovinski, ne izgubljam ga v malenkostih.

I. p.

II.

Celovec, avgusta meseca 1918.

Da sem tudi jaz za jugoslovansko državo je pač logično, ali da se zanjo tako ne navdušujem kakor nekateri sodrugi, je tudi resnica, in to zaradi tega, ker z jugoslo-

On tudi ni ljubil svojih hčer, a mati je ljubila vse enako in mi smo se tudi med seboj ljubili iz vse duše in vsega srca.

Kakor očenaš k bogu, tako sem materi razodel vsako misel, vsako delo.

Pred očetom sem znal vse to skriti, na njegove besede sem odgovarjal z molčanjem in za njegovim hrbtom sem storil prav narobe.

Jedva sem imel devet let, ko je umrla mati, ta moj angel varuh, po kratki boleznici je odšla v boljše življenje!

Tu je zastala sapa najinemu pripovedovalcu. Solze so se mu zasvetile v očeh in njegov obraz je kazal izraz najglobokejše notranje boli, tako da so se skoro tudi nama posolzile oči.

Nekoliko časa je molčal, globoko vzdihnil in nadaljeval:

»Še danes vidim blede obličje materino. Neki nadzemski nasmehljaj je jasnil inene poteze, ko se je nazadnje ozrla okrog sebe.

Mi trije otroci smo stali okrog njene smrtne postelje in britko jokali. Strežnice so obrisale solze, ki so ji pripolele izpod vejc. Tudi svečenik je bil globoko ganjen.

Moj oče je zapustil sobo prvi.

Tedaj je vzdignila mati svojo tresočo roko in nas blagoslovila:

»Blagoslovilam vas, otroci moji, in vas, moji bližnji! Ljubite se med seboj!... Spoštujte očeta!... Bodite dobri ljudje!... Bodite srečni!...« (Dalje prih.)

Svojo mater sem v resnici ljubil prav od srca. Vedno me je zljubkovala in mi toliko pripovedovala o božji vsegamogočnosti in dobrotljivosti, o življenju onkraj v nebesih.

Učila me je, da moram ljubiti ljudi, jim pomagati in izkazovati usluge. V otroški dobi, ko so naša srca nepokvarjena in naše duše čiste, kako gorko in presrečno ljubimo one, ki nas uče ljubezni!

Nasprotno sem se bal očeta, dasi me je često božal in mi dajal slaščice in igrače v izobilju.

Kadar me je videl na kolenih pri molitvi, je zaklical skoro preteče:

»Tomaž, vstani! Tega Japlowiecki prav nič ne potrebuje!«

Ako me je videl, da sem stekel h kakemu siromaku s svojim darom, me je vedno svaril:

»Tomaž, daj mu, kar hočeš, samo dotakni se ga ne! To bi bilo nečastno za Japlowieckega!«

Če sem sedel v kakem kotu in jokal, ker se mi ni posrečilo izprostiti hlapcu, ki se je kaj pregrešil, milosti in ga oprostiti udarcev biča, me je zagrabil oče, kakor hitro me je zapazil, in kričal nad menoj: »Fej! Sramuj se jokati! Japlowiecki ne sme imeti takega srca, kakor stare ženske!«

Tako zelo različno so ravnali starši z menoj.

Tedaj pa, kakor tudi danes še, se je nagibala skledica mojega srca na materino stran: njo sem odkrito ljubil in spoštoval, dočim sem čislal očeta in se ga bal.

vansko državo bomo morda rešili narodno vprašanje, ne pa socialno vprašanje, ki je pač cilj socializma in socialno demokratične stranke. Zato sem proti temu, da bi naša stranka poslala svoje zastopnike v Narodni svet. Tudi sem med tistimi sodrugji, ki pravijo: manj dotike ko je mogoče z meščanskimi strankami, ki niso in ne bodo nikdar odkritosrčne napram širokim masam ljudstva. Kar hočejo meščanske stranke, nočemo mi socialni demokratje. Tudi jugoslovansko državo nočemo, kakršno hočejo meščanske stranke.

Sodrug j. p. pravi, da se ne boji, da bi se naša stranka poborževala, ali kdor oddaleč opazuje delovanje stranke in posameznih sodrugov, vidi, da se vedno bolj popušča nekdanjo intransigentno stališče, ter postaja zmernejše napram onim meščanskim strankam, ki nam brez boja ne bodo nikdar nič popustile. Kar ponosno poudarja sodrug j. p., češ, da so nas meščanske stranke vendar enkrat pripoznale ter nam ponudile vstop v Narodni svet. Toda, dragi sodrug j. p., tega niso meščanske stranke storile zato, ker smo del naroda, marveč zaradi tega, ker jim je ponesrečila akcija, privabiti slovenski proletarijat v svoj tabor in ker brez nas ne tvorijo celokupnega naroda, zato so bile meščanske stranke prisiljene, nam dati priliko sodelovati v Narodnem svetu ter prevzeti nemalenkostno odgovornost. Naša stranka deluje lahko za ujediničenje Slovencev, Hrvatov in Srbov, ne da bi vstopila oficijelno v Narodni svet, le od slučaja do slučaja in o točkah, s katerimi se strinjamo, naj bi se naša stranka udeležila debat. Kar se tiče sodelovanja z meščanskimi strankami, je bil nekdanj sodrug j. p. popolnoma drugega mnenja, in v tem času niso postale meščanske stranke nič drugačne, kar bi opravičevalo izpremembo našega stališča. Zatorej ne na desno in ne na levo, marveč naravnost po nam načrtani poti!

V. K.

Kralj Matjaž in črne ptice.

Nova pravljica.

Preteklo je zopet sto let in sivi kralj Matjaž se je zbudil iz težkega snu, da vidi, če še letajo črni vrani okolo Krima. Toda kdo naj popiše kraljevo začudenje, ko ne vidi daleko na okoli nikake črne ptice. Z veseljem se vzdigne kralj Matjaž in stopa s hriba v dolino. Tu naleti na nekega čemerneža, ki je iskal na tem kraju drva.

»Ti prijatelj, povej mi no, kje so one črne ptice, ki so letale vedno okoli hriba?« vpraša kralj Matjaž.

»Lačni smo bli, pa smo jih snedli!« meni čemernež in dela naprej...

(Po »Arbeiterwillu«.)

Vojna poročila.

Avstrijsko vojno poročilo.

Dunaj, 28. avgusta. Uradno se razglša: Italijansko bojišče: V gorskih frontah živahno poivedovalno delovanje. — Albanija. V Albaniji smo zopet zavzeli tal v bojih z zadnjimi četami. Šef gen. štaba.

Nemško vojno poročilo.

Berlin, 28. avgusta. Uradno se poroča iz glavnega stana: Zahodno bojišče. Vojna skupina prestolonaslednika Ruprechta in gob. von Boehna: Pri Langhomarq in severno Lyse smo zavrnili delne napade sovražnika. Armada generala Belowa (Otto) je imela včeraj zopet hud boj. Težišče angleških onapadov je bilo južno Scarpe. Z uporabo mnogoštevilnih oklopnih voz kakor tudi angleške in kanadske infanterije, je skušal sovražnik ob obeh straneh vojne ceste Arras-Cambrai iznova izsiliti predor. Naše v črti Pelves — vzhodno Monchy-Croisilles bojuje se čete — pomerjanski, zahodno-pruski, hesenski in alzaški polki — so s silno premočjo na ljudeh in materialu zgodaj zjutraj izvedeni sunek sovražnikov vstavili v ljutem boju tik vzhodno Pelvesa, pri Viseu Artoisu in pri Croisellesu. V družbi vrttembergških bataljonov so izjalovili popoldne z novo silo globoko razvrščene ob vojni cesti izvedene sovražne napade. Tudi večkratni juriši nasprotnika proti Boiryju Notre Dame in severno Croisillesa so se zrušili. Sovražnik je utrpel včeraj največje izgube. Mnogo oklopnih voz je bilo uničenih s topovi in metalci min in najsprejnejše črte. Baterije rezervnega poljskoartiljerijskega regimenta št. 26 so streljale pri Visu, očitno pred našo infanterijo se postavivši iz najbližje razdalje v goste črte sovražnika. Proti poldnevju se je razširil boj tudi na severno obrežje Scarpe in južno do Morga. Večkratni napadi sovražnika tukaj so bili zavrnjeni. — Ob obeh straneh Bauparnua je sila sovražnikovih napadov zaostajala za onimi prejšnjega dne. Anglež, ki je ob obeh straneh mesta presenečujoče in z artiljerijsko pripravo, toda brez uporabe oklopnih voz skušal prodi-

rati, je bil povsod odbit. — Severno Somme je Anglež močno napadal naše nove črte med Flers in Curlu. Zavrnili smo jih in vzeli Flers in Longueval, kamor je bil mimogrede sovražnik vidrl, v protinapadu zopet. — Južno Somme so ponesrečili delni sunki sovražnika. — Med Sommo in Oiso smo naše črte od sovražnika oddmaknili, torej jim razvaline Chaulones in Roye prepustili brez boja. Z našo uspešno obrambo je bil nasprotnik prisiljen, da je od 20. t. m. ustavil svoje napade na tej fronti. S tem je bilo omogočena izvedba našega gibanja bojov, ki se je izvedlo v zadnjih nočeh, ne da bi ga bil sovražnik motil. — Med Oiso in Aisno je bilo omejeno bojno delovanje na manjše infanterijske boje. — Vojna skupina nemški prestolonaslednik: Ob Veseli so izjalovili meklenburški grenadirji z dejanskim nastopom njih voditelja, nadporočnika Böcke pri grenadinskem polku št. 89, napad Amerikancev proti Bazoches. Badenske čete so zavzele v nasokoku Fismette v dolini Vesle. Pri obeh podvzetjih je utrpel Amerikaneec težke izgube in je prostil v naših rokah več kot 250 ujetnikov. — V Argonih smo ob uspešnem sunku ujeli Italijane.

v. Ludendorff.

Vesti iz Rusije.

Ententna agitacija. Moskva, 28. avgusta. Zaplenjene listine pričajo o agitacijah francoskega pooblaščenca Jancuau pri belih gardistih in Čehih v Samari. Pozivlja jih za vstop v protirevolucionarno armado. Z Dutovom je v tesnih stikih, pa tudi s Sibirijo ima stalne zveze.

Kurski sovjet. Kursk, 27. avgusta. V plenarni seji novozvoljenega kurskega sovjeta je sprejelo železničarsko odposlanstvo resolucijo, po kateri je sklenilo, da hoče podpirati sovjetsko vlado. Sovjet železničarjev se bo kar najbolj trudil, povečati delozmožnost na železnicah in pripomoči do tega, da se moč sovjetov ojači ter tako utrjuje socialna revolucija in omogočuje stvar delavcev in kmetov.

Murmansko bojišče. Severovzhodno finsko obrambno poveljstvo poroča, da kršijo Angleži na Murmanskem finsko nevtralnost. V soboto je priplul nad vas Kurtaj vzhodno od Kuolajervija velik aeroplan, ki je krožil nad vasjo in vrigel nanjo več bomb. Ko so pričeli na letalo streljati, je odplulo v smeri preko Rivala.

Racioniranje živil po razredih. Predsedstvo preskrbnega oddelka Moskovskih sovjetov delavcev in poslancev Rdeče garde je izdalo naznanjeno obvezno odredbo o uvedbi racij po razredih za prebivalstvo Moskve. Prebivalci Moskve se razdele v štiri razrede. 1. razred: vsi delavci za težka dela, ki delajo ob posebno otežujočih okoliščinah, matere, ki samo hranijo otroke do enega leta, dojljice, vse noseče žene od petega meseca nosečnosti dalje; 2. razred: vsi delavci, ki opravljajo težka dela, a ob normalnih razmerah, zdravniki, zdravniški pomočniki in bolniške sestre kužnih oddelkov pri bolnicah, otroci od 3. do 14. leta; 3. razred: vsi kvalificirani in nekvalificirani delavci, ki opravljajo lahka telesna dela in ki delajo ob zdravju ugodnih razmerah, vsi pisarniški in duševni delavci, otroci do 3. leta in mladi ljudje od 14. do 17. leta, vsi šolarji, ki so stari nad 14 let; vsi brezposelni vseh kategorij; 4. razred: vse moške in ženske osebe, ki se žive od rent svojih glavnih in izkoriščanja plačanih delovnih moči. Prejemanje živil za vse štiri razrede se vrši po naslednjem odstotnem razmerju: Če prejmemo po karti 1. razreda 200 enot katerikoli živil, jih dobi 2. razred 150, 3. razred 100 in 4. razred 50 enot istih živil. Z drugimi besedami: Če dobi 1. razred po svojih kartah štiri osminke funta masla, tedaj dobi 2. razred tri osminke, 3. razred dve osminki, 4. razred eno osminko funta.

Delavsko gibanje.

Izpred pritožbene komisije. Včeraj je bila pred tukajšnjo pritožno komisijo obravnava zahtev rudarjev iz Krmela na Dolenjskem. Rudnik je zastopal lastnik gosp. Jakl sam, rudarji sta zastopala sodruga Gruden iz Krmela in Sitter iz Trbovlja, kot član komisije za delavce je bil sođr. Čobal... Stranke so se pogodile mirnim potom in uslužbenici so dosegli naslednje priboljške. Pazniki in uradniki dobe 100 kron zvišanja temeljne plače na mesec, in družinske doklade K 20 za ženo ali K 10 za vsakega otroka na mesec. Ražen tega dobe plačane vse izredne delovne ure in delo ob nedeljah, in sicer po 2 kroni za vsako uro. Pazniki dobe še po 5 kron premije od vsakega vagona premoga, ki je izkopan čez navadno produkcijo. — Rudarjem je lastnik ugodil tako-le: Zviša se jim za 60 odstotkov draginjska doklada in več drugih manjših zahtev. Krmeljski rudarji so zaenkrat lahko

zadovoljni z izidom obravnave. Pripomniti je treba še, da ko je bila razprava končana, je S. Sitter v imenu rudarjev takoj izročil novo spomenico za regulacijo plač, ki se je te dni predložila vsem avstrijskim rudnikom.

Dopisi.

Iz Hrastnika. Da se omogoči normalno delovanje društva, nakupijo nove knjige, popravijo stare, naroče časopisi itd., je sklenil odbor »Narodne Čitalnice« v Hrastniku podpreti društveno blagajno s prireditvijo več veselice, kojih prva se vrši v nedeljo, dne 1. septembra t. l. pri Rošu v Hrastniku. Začetek ob 3. popoldne. Pri tej veselici bo sodeloval polnoštevilni mešani pevski zbor Glasbenega društva v Zagorju (okolo 50 pevcev). Občinstvo naj blagovoli upoštevati, da je Narodna Čitalnica namenjena v prvi vrsti rudarjem in da si ti izposodijo na leto na tisoče knjig in listov. Od rudarjev pa odbor ne more terjati višje članarine, kot jo sedaj, vsaj morajo rudarji v teh težkih časih skrbeti bolj kot kdo drugi v prvi vrsti za svojo telesno in potem šele za duševno hrano. Prosimo vsled tega obilne udeležbe. — Odbor.

Stanje malega obrtnika.

Piša nam obrtnik: Nič kaj zavidanja vrednega prostorčka nima na svetu mali obrtnik. Ne le, da je preziran od večjih obratov, ki tudi izdelujejo blago njegove stroke, prezira ga tudi imovitejšo prebivalstvo, ker se mu zdi njegovo blago manj vredno od blaga, ki ga izdelujejo večji obrati. Splošno je mnenje, da mora zahtevati obrtnik za svoje delo kolikor mogoče majhne cene, tako da je njegovo življenje dostikrat prav pasje. Malemu obrtniku ni treba plačevati davkov in tudi delavcev ne, ker jih navadno nima, pravijo ljudje, zato naj tudi ne zahteva dragega plačila za svoje delo. Seveda, more govoriti tako le oni, ki pozna vrednosti dela, ali jo sodi le po zunanje. V današnjih časih so razmere za malega obrtnika še posebno žalostne, ker dostikrat nima niti potrebnega blaga, da bi vršil svojo obrt, ali pa je tako drago, da se mu obrt komaj izplača. Skoro bi bilo bolje, da bi obrtniški stan, ki se giblje v tako majhnih razmerah, sploh izginil in bi stopila na njegovo mesto velika obrt, ki ne bi bila odvisna od bornega dnevnega zaslužka, temveč bi kot produkcija v velikem stala na trdnih nogah. Mali obrtnik bi tako postal obrtniški delavec in bi tvoril z tovarniškimi in drugimi delavci velik delavski razred. Tako bi ušel vsaj ozkim razmeram malega obrtniškega stanu, ki mu je odvzeta vsa bodočnost v današnjih industrijskih in veleobrnitniških časih. Tudi obrtniki se morajo okleniti socializma, če se hočejo res rešiti iz bede.

Politični pregled.

— Zakaj je zapustil Helfferich Petrograd? Nasproti neosnovanim časopisnim vestem glede motivov odpotovanja državnega tajnika dr. Helffericha iz Moskve in preložitve nemškega diplomatičnega zastopstva iz Moskve v Pleskovo, se uradno obvešča: Dr. Helfferich ni zapustil Moskve iz lastne iniciative, temveč na izrecno zahtevo državnega tajnika v. Hintzeja, naj pride čim prej v Berlin. Da bi bilo preloženo diplomatično zastopstvo v Pleskovo iz razlogov osebne varnosti, je dr. Helfferich večkrat zanimal. Šele potem, ko je prišel Helfferich v Berlin, je z ozirom na eventualno ogroženo varnost življenja diplomatičnih zastopnikov v Moskvi odredil preložitve zastopstva v Petrograd. Nadaljne preložitve iz Petrograda v Pleskovo pa ni odredil Helfferich, temveč v. Hintze sam.

— Odstavljen metropolit. »Wiener Zeitung« javlja, da je cesar odstavil metropolita nadškofa dr. Vladimira pl. Repto od vodstva črnoviške škofije, katere administracijo je prevzel arhimandrit Hipolit Varhovici.

— Srbija in Črna gora naj sestavita mirovne pogoje. Iz Zeneve se poroča z dne 27. avgusta: »Corriere della sera« ve povedati, da so srbski, črnogorski, belgijski in grški ministrski predsedniki povabljeni 16. septembra, da sestavijo mirovne pogoje svojih dežel.

— Častniki v Nemčiji dobe večjo oblast. Vrhovni poveljnik v Markah je razglasil: Častnikom pri vseh političnih vojaških oblastih v domačem ozemlju, izvzemši na Bavarskem, podeljujem pri izvajanjih uradnih poslov v njih poslovnem delokrogu pravice policijskih in pomožnih uradnikov državnega pravdnštva.

— Nemški državni zbor. Takoj po povratku vicekanclerja Payerja iz nemškega glavnega stana bo skličan državni zbor. Vlada se bo izjavila o iztočnem vprašanju.

— Aretacija rumunskega policijskega šefa. Glasovi časopisnih vesti iz Jaša je odredil preiskovalni sodnik ministrskih obtožencev v Bukarešti aretacijo bivšega šefa državne policije na podlagi materiala, ki ga je nabral preiskovalni odsek za obtožbo proti bivšim ministrom.

— Italija nezadovoljna z Ameriko. V zvezi z zadnjimi polemikami v italijanskem časopisju glede ciljev in potov italijanske vojne politike, priznava »Corriere della Sera«, da pomoč ameriških čet v Italiji nikakor ni tolika, da bi se o mogočilo zaželeno poduzetje za osvoboditev

zasedenih italijanskih dežel. En regiment, ena brigada ali ena divizija ne morejo nuditi tiste pomoči, ki jo potrebuje Italija.

— **Lloyd George in govor dr. Solfa.** »Matin« poroča iz Londona, da bo odgovoril Lloyd George na Solfov govor v prvih septembarskih tednih.

— **Francoski socialisti pri osvojitvah.** »Frankfurter Zeitung« javlja s francoske meje: V Villancourtu, predmestju Pariza, so imeli socialisti shod, na katerem so naslednje sklenili: Ker socialisti nadaljujejo vojno le toliko časa, dokler ima ta znake obrambnega boja, zadnji govor Balfourja pa in uspehi našega orožja dopuščajo sklepanje, da boj zavzema imperialistične oblike, s čimer se možnost miru močno zavlakuje, in ker dvoumnost vojnih ciljev prav tako počaljšuje vojno, želi zborovanje, da vlada ugovarja osvojevalnim načrtom in končno pove, kakšni so drugi vojni cilji.

— **Sibirski ekspedicija.** Italijansko in angleško časopisje je mrzlično vznemirjeno zaradi ekspedicije v Sibiriji. Ne strašijo se govoriti o pustolovskem pohodu, ki ga vrši ententa brez potrebe in prehitro v nezmerni Sibiriji. »Secolo« vprašuje, s kom hoče stopiti ententa v zvezo, ako osvoboditi sveto rusko državo pred vsiljivci in kdo naj se smatra za pravega lastnika Rusije. Zelo težavno bi bilo za entento, izbirati med različnimi političnimi strankami, od katerih bi vsaka rada prišla do vlade in velika nevarnost je, da izbere napačnega lastnika in se pobota s stranko, ki nima v Rusiji nobene zaslombe. Daily Express priznava, da je rodila ruska ekspedicija največje vznemirjenje. Take vrste ekspedicije so brez zadostnih vojaških čet skrajno nevarne. Časopisje upa, da je Anglija dobro in trezno pretehtala vse nevarnosti in možnosti, predno se je odločila za nevarno akcijo.

— **Generalni štab japonske ekspedicijske armade** je prispel v Nikolsk, 200 milj severno Vladivostoka.

— **Razno.** Listi poročajo iz Lugana: Pod predsednik nemškega državnega zbora Scheidemann se mudi v Tulisu v dolini Eugadin (Švicarska dolina na obeh straneh reke Zuma). — Dun. »Defn. Listy« poročajo, da je bil zasačen na dunajskem vzhodnem kolodvoru osemletni deček, ko je hotel vzeti nekaj sadja. Deček je začel bežati, a poslali so za njim policijskega psa, ki ga je dohitel ter ga pogrizel na obeh nogah in na levi roki. Sramotne razmere so to! — »Zeit« poroča, da so se razvile v čeških svetovnih kopališčih sedaj v velikem obsegu hazardne igre. Neki avstrijski poslanec je baje dobil v enem večeru 300.000 K, neki ogrski bankir pa istega večera izgubil 120.000 K. Govore še o večjih srečnih in nesrečnih igralcih.

Dnevne vesti.

— **Slovensko gledališče** bodo otvorili v Ljubljani dne 15. septembra. Predstavlja se bo Finžgarjeva ljudska igra »Naša kri«. Za otvoritveno predstavo se delajo velike priprave. Pričakovati je tudi številnih slovanskih gostov, tako da se otvoritvena slavnost razvije v manifestacijo kulturnega napredka Slovencev in kulturne skupnosti Slovanov.

— **Porotno sodišče** v Ljubljani, Vinko Loboda, še ne 16 let star iz Ljubljane in 17letni Vilko Bevc iz Št. Ruperta na Dolenjskem, sta bila oba zaposlena na ljubljanski glavni pošti. Bila sta si dobra prijatelja. Bevc je pravil Lobodi, da se boji obsodbe zaradi udeležbe pri cestnih izgredih meseca aprila. Poplhati jo misli zategadelj v Zagreb, ali potrebuje denarja. Nasvetoval je Lobodi, naj bi se polastil kakega denarnega zaboja in ga izročil njemu. To mu je ta tudi obljubil. Dne 25. julija t. l. zjutraj je prevzel Loboda na ljubljanski glavni pošti vrečo z raznimi priporočenimi pismi, s katerimi se je odpeljal s poštним vozom na kolodvor. V vozu pa je Loboda vrečo prerezal med potjo, vzel iz nje pismo, namenjeno za poštni urad v Domžalah z vsebino 12.900 kron. Še isti dan so izsledili tatu, ki je nazadnje priznal tatvino in povedal, kam je spravil denar. Večina porotnikov se je izrekla za nekrivdo obtožencev, na kar ju je sodišče oprostilo obtožbe.

— **V času Jugoslavije.** Firma Krisper Coloniale, katre lastnica je sedaj Jadranska banka, je še vedno vpišana po nemško v trgovskem registru. Še sedaj objavlja »Laibacher Zeitung« le nemške razglase te firme... — Ljubljanski magistrat je te dni v »Laibacher Zeitung« objavil samonemški Versteigerungsedikt... —

— **Prebiranja.** »Mittagszeitung« piše: Sobotni skupni ministrski svet se je bavil z vprašanjem dopolnitve armade ter sta se posvetovanja udeležila tudi oba domobranska ministra in je bil poklican tudi šef dopolnjevalnega urada baron Hazay. V tej zvezi se je odločilo tudi o vprašanju bodočih naborov. Za enkrat naj ostane pri prebiranju, o katerem se je pred kratkim poročalo. Naborov torej ne bo, marveč se bo vršilo samo pregledovanje v vojaški službi se nahajajočih. Ministrski svet je baje sklenil, da na noben način ne izvrši naborov med

parlamentarno pavzo že zato ne, da se v inozemstvu ne vzbudi sum, da se vlada upa odrediti nove nabore samo v času, ko parlament ne zbora.

— **Nove znamke.** Dunajski uradni list priobča ministerialno odredbo, glasom katere bodo izšle v kratkem v Avstriji nove poštne znamke.

— **Na Javornik in Koroško Belo.** Mnogi člani Vojne zveze, ki kupujejo v filijali konzumnega društva za Ljubljano in okolico na Javorniku so čudni ljudje. Če kak mlin pošlje slabo moko — je kriv tega mož, ki dela zastoj za konzum, to je sodrug Erlah. Če moka ni; zgori se, da ne pride ob pravem času, je zopet »kriv« sodr. Erlah. Ljudje so res več kot čudni. Mesto, da bi bili hvaležni onim, ki se zanje trudijo, jih pa zmerjajo in natolcujejo. Seveda človek razume splošno nevoljo, — le da bi se morala ta nevolja obračati na druge naslove, ne pa na delavske zaupnike, ki vendar niso krivi, če moka ni! — **Slovenskim skladateljem.** Uredništvo »Slovenca« razpisuje nagrado 5000 kron za najboljšo vglasbeno pesmi »Trozveznica«, katero je zložil v spomin ljubljanskih slovanskih dni Samo Stanec in jo priobčuje »Slovenec« v svoji številki z dne 24. t. m. Natečaja se lahko udeležijo vsi poljski, češki in jugoslovanski skladatelji. Skladbe z mottom in z imenom skladatelja v zaprti kuverti je treba poslati do 15. novembra 1918 uredništvu »Slovenca« v Ljubljani. Nagrado bo prisodilo posebno razsodišče.

— **Blizu tržiške postaje na Gorenjskem** so pričeli graditi novo veliko tovarno, v kateri bodo uporabljali električno moč tržiške predilnice. Gradi jo koroški milijonar Auer.

— **Draginjske doklade za učitelje na Štajerskem.** Štajerski deželni odbor je dovolil aktivnim in vpokojenim učiteljem ljudskih in meščanskih šol na Štajerskem vojne draginjske doklade. Teh podpor bodo deležne tudi vdove in sirote po učiteljih v polnem obsegu glasom ministerialne odredbe z dne 13. julija 1916. Doklade se izplačujejo od 1. septembra dalje. Doplačalo se bodo tudi difference za čas od 1. januarja do 31. t. m., in sicer dne 1. oktobra.

— **Zopet izgnani tujci.** Kakor znano, je izizgnal solnograški magistrat indirektnim putem iz mesta tam bivajoče tujce — letoviščarje. Sedaj pa je sledilo temu zgledu tudi mesto Ödenburg na Ogrskem. Sklenilo je izgnati iz mesta vse tujce, v prvi vrsti avstrijske državljane. Vsak dan je namreč potovalo v Ödenburg na stotine Avstrijcev, da se preskrbe tam z živili.

— **Sama se je prijavila.** Minulo nedeljo se je pojavila pri dunajskem policijskem komisariatu 20-letna pomožna delavka Jožefa Selewskijskeva in izjavila, da je zadavila 80-letno Veroniko Vesselyjevo, ki je stanovala pri njenem stricu. Truplo je stlačila v neki kovček. Pred svojim dejanjem je oropala starko, in ker ji je ta grozila, da jo toži, je izvršila umor. Vse to je potrdila komisija, ki je preiskala stanovanje, kjer se je vse to zgodilo. Morilka je pustila kovček z mrličem v kuhinji; ko pa je prišel njen stric iz bolnice domov, je spravila kovček v svojo lastno sobo. Tako je spala 14 dni v isti sobi z gnijočim truplom, ki je bilo že popolnoma pokrito s črvi in mušjimi ličinkami. Slednjič jo je vendar prevzela taka groza, da je šla in se javila policiji, ki je morilko vtaknila v zapor.

— **56 železniških voz češpilj segnilo.** »Arb. Ztg.« poročajo, da so morali minoli teden na neki postaji proge Znojmo-Dunaj vreči proč 56 vagonov češpilj, ki naj bi prišle na Dunaj, zato, ker so bile gnile. Kdo je kriv, ali trgovci, da so poslali prezrelo sadje, ali železnica, da je transport zavlakovala, ni znano.

— **Maščevanje iz Ljubezni.** Na Reki je 20 let stara tobačna delavka Elizabeta Blečič iz ljubosumnosti in maščevanja hotela ustreliti 19letno Lino Toničič, a jo je smrtnonevarno ranila. Potem je ustrelila na 38letnega pomorskega kapitana Viktorja Stefančiča, katerega je zadela na rami in na levi roki. Toničičevo so prepeljali v bolnico smrtnonevarno ranjeno, kapitan pa se nahaja v zasebnem stanovanju. Ljubezenska drama se je doigrala v kapitanovi vili v Kantridi, od katere je imela Blečič posebni ključ. Pred kratkim se je kapitan Stefančič ločil od Alice Crespi, s katero je živel štiri leta. Crespi je starejša sestra Elizabete Blečič. Dozdeva se, da je bil umor dogovorjen.

— **Požrtvovalen kmet.** Kmet Pero Kokanovič v Čenkovcu v Slavoniji, v katerem kraju še ni šole, je sklenil sezidati tanjak šolo iz lastnih sredstev. V ta namen je daroval hišo, vrt in pohištvo ter hoče preskrbeti opeko za sezidavo šole za malenkostno odškodnino.

— **Prijet vojak.** Na nekem budimpeškem kolodvoru so prijeli te dni vojaka Felsenburga, ravno ko je hotel utihotapiti v vlak tri metrske stote moke za oficirsko kuhinjo v Kornenburgu. V zvezi s tem je tudi aretacija nekega budimpeškega postreščka, ki je prodal omenjenemu vojaku to moko po 41 kron kilogram. Postreščka je kaznovalo sodišče s 15-dnevnim

zaporom in 200 kronami globe. Vzeli so mu tudi skupiček za moko.

— **Oderuštvo z živili na Ogrskem.** Listi so izvedeli od ogrskega notranjega ministrstva, da je bilo v letu 1917. na Ogrskem naznanjenih 800.000 oseb radi navijanja cen za živila. Komaj 10 odstotkov obsojenih se je pritožilo na višje instance, med tem ko je bilo ostalih 720.000 obsojenih s kaznimi zadovoljenih. Že niso bile velike... Saj so gospodje Madžari dobri, usmiljeni ljudje...

— **Pokupljena vinska letina.** Večje število poljskih Judov je bivalo več tednov v okolici vinorodnega kraja Somogyja na Ogrskem ter pokupilo ves tamošnji vinski pridelek. Posledica tega je bila, da se je dvignila cena vina na 1500 kron za hektoliter.

— **Zasačen vlomilec.** Budimpeštanska policija je zasačila znanega vlomilca Krausa, ki je izvršil v zadnjem času 45 vlomov in tatvin. Kraus je že od rojstva gluhihonom.

— **Licitacija konj na Ogrskem.** O licitaciji konj, ki se je vršila v Alagu na Ogrskem poročajo: Točno ob 3. je končala slavnostna pojedina in gospodje so se pdali k licitaciji. Vsak je pričakoval razočaranj. Avstrijski pivovarnarski kralj Anton Drebec je ponujal za enega konja 76.000 kron. Le malo je zaostajal za njim grof Armin Mikesch, ki si je šele pred kratkim nakupil v Mali Aziji velikanška posestva in je ponudil za enega konja 65.000 kron. To je vzbudilo zavist ravnatelja nekega dunajskega gledališča, Egona Dorna. Plačal je za konja 45.000 kron. Še več takih kupcev se je oglasilo. Rekord je dosegel grof Bela Zichy, ki je plačal za enega samega konja 176.000 kron. Vsa licitacija je znašala nad dva milijona kron.

— **V Nemčiji bodo zaprli tovarne za smodke.** Nemška centrala za vojne dajatve in fabrikacijo tobaka naznanja, da se zapro vse tovarne za izdelovanje smodk v Nemčiji ter da odpuste koncem leta vse delavce iz služb radi izčrpanja zaloga tobaka. V poštevi prihaja tu okolo 6000 tovarn, ki imajo še sedaj v vojni v službi 80.000 do 90.000 delavcev. Vrednost izdelanega blaga v zadnjem letu pred vojno je znašala v tovarnah še okolo eno milijardo mark. Lepa bodočnost in še lepše tolažbe za delavce...

— **Finsko maslo izvažajo kot vedno vse v Nemčijo.** Po »Arb. Ztg.« je dospelo o Lübeck že 200.000 liber masla. Vse slabe posledice miru v Brestu Litovskem jemljemo, kot pravi »Arb. Ztg.« skupno z Nemčijo na svoj hrbet, toda finsko surovio maslo si pušča Nemčija sama. Najbrž je to plačilo za pomoč proti finski rdečim gardistom... Kdo ve?

— **Slaba letina.** V Kanadi pričakujejo letos skrajno slabo letino. Žita bodo pridelali za tretjino manj kot lansk leto. Tudi drugi pridelki niso nič posebno obrodili.

— **Strašen vihar v Ameriki.** Mesto Tyler v Zedinjenih državah je obiskal minul teden strašen tornado, ki je zahteval po došlih vesteh 50 do 100 človeških žrtev. Deli mesta so popolnoma porušeni. Vihar je vrgel cel vlak s proge, pri čemer je bilo dvanajst oseb ubitih in cela vrsta ranjenih.

— **Nekaj o »tankih«.** Na Francoskem bojišču igrajo sedaj veliko vlogo, nekateri celo trde, da odločilno vlogo.

— **tanki.** Kaj je tank? Tank je mala premična trdnjava, ki nudi napredujoči pehoti močno zaščito. Ta trdnjava si povsod krči pot, ruši zapreke in daje pehoti oddihljaje. Nemci imajo sicer tudi oklopne vozove, ali to niso tanki; to se pravi: služijo v svrhu komunikacije, dočim so tanki prisojeni za osvajanje in rušenje zaprek.

Shodi.

— **Hrastnik.** Vsako soboto zvečer se bo vršila diskuzija v društveni gostilni. Začetek ob 1/28. uri Opozorjamo sodruge, da se je udeležiti. Govorilo se bode o gospodarskih in strokovnih zadevah, ter čitalo knjige o socializmu in drugih poučnih stvareh.

— **Podružnica »Unije« avstrijskih rudarjev v Idriji.** Sklicuje dne 1. septembra t. l. ob 9. dopoldne v pivarno pri »Črnem orlu« javen društveni shod z dnevnim redom: 1. Protest proti zvišanju cen moke in odgovor c. kr. ministrstva. 2. Slučajnosti. — Pridite vsi! — Odbor.

Železničarski shodi.

— **Celje.** Dne 30. t. m. se bo vršil ob 7. zvečer društven shod v Celju v gostilni »zur grünen Wiese«.

— **Grobelno.** Dne 1. septembra ob 2. popoldne se bo vršil na Grobelnem društven shod. Dnevni red: Poročilo o državni konferenci na Dunaju in 2. Razno.

— **Pragersko.** Dne 2. septembra se bo vršil na Pragerskem društven shod z dnevnim redom: 1. Poročilo o državni konferenci na Dunaju.

Zidani most. Dne 3. septembra ob polu 8. zvečer se bo vršil društven shod na Zidanem mestu. Dnevni red: 1. Poročilo o državni konferenci na Dunaju. 2. Razno.

Ljubljana. Dne 4. septembra ob polu 8. zvečer se bo vršil v Ljubljani v gostilni »pri Iliriji« društven shod z dnevnim redom: 1. Poročilo o državni konferenci na Dunaju. 2. Raznoterosti.

Sodrugim udeležite se teh shodov v polnem številu.

Zadnje vesti.

Davčno zasedenje.

Dunaj, 28. avgusta. Pogajanja ministrskega predsednika z voditelji strank so se danes nadaljevala. Predmet pogajanj je tvorilo vprašanje davčnega zasedanja parlamenta. Jutri sprejme ministrski predsednik v imenu ukrajinskega parlamentarnega zastopstva poslanca dr. Petruszewycza in dr. Konst. Levickega, ki bota naglašala svojo strogo opozicijsko stališče z ozirom na to, da je bil ministrski predsednik le preveč v stiku in zvezi s Poljaki. Ravnotako hočeta zahtevati zadostno in izdatno odpravo v vzhodni Galiciji in drugih ukrajinskih deželah. Prihodnji teden bo sprejel v. Hussarek predsestvo češkega kluba.

Vojno razpoloženje v Angliji.

Dunaj, 28. avgusta. Nek bankir, ki je prispel sem iz Anglije, je podal o razpoloženju na Angleškem naslednjo izjavo: Ideja, da je treba Nemčijo kaznovati, v Angliji še vedno prevladuje v oficijelnih krogih, napolnjuje pa tudi široke mase. Miroljubna gibanja so zelo neznatna. Industrijski in borzni krogi živahno pozdravljajo zaplenbo nemških kolonij. Cecilov odgovor na Solfov govor je razumevati v tem zmislu; saj je narekovan od splošnega vojnega razpoloženja. Kljub Wilsonovemu programu so Angleži mnenja, da naj se kolonije ne vrnejo Nemčiji. Delajo načrte, po katerih hočejo oddati te kolonije Franciji, da se gospodarsko opomore.

Nemčija in Španija.

Berlin, 28. avgusta. V tukajšnjih poučenih krogih nikakor ne podcenjujejo resnost nemško-španskih konferenc. Iz izjav raznih državnikov je razvidno, da noče Španija vojne, in da želi ohraniti z Nemčijo dobre stike in odnose. Gre za gotova jamstva, da namreč Nemčija spoštuje špansko brodovje in od vlade zaplenjene ladje. Povoda za vznemirjenje ni nikjer, nasprotno je sedanj španski kabinet s kraljem na čelu dokazal, da hoče ostati kraljevina odločno nevtralna.

Haa'g, 28. avgusta. Holandsko časopisje komentira z velikim interesom vest, da je sprejela Nemčija zahtevo španske države glede torpediranih španskih ladij. »Nieuwe Courant« vprašuje, kako more Nemčija pravnim potom gotovi nevtralni državi nekaj dovoliti, kar drugi odreja. Morda hoče porabiti nemška vlada priliko, da se odreče poostreni podmorski vojni. V tem slučaju je nova politika gotovo manifestacija proti vsenemcem, ki v Angliji gotovo ne bo brez velikega vtisa, posebno ne na zborniške volitve.

Kamenjev ne potuje na Dunaj.

Monakovo, 27. avgusta. Iz Stockholma poročajo: Poslanik Kamenjev, ki se je vrnil pred kratkim s Finskega, je prevzel v ljudskem komisarijatu zelo sijajno mesto, in ne bo potoval na Dunaj, kjer naj bi bil stopil na čelo ruskega poslanstva.

Mirovno vprašanje.

Basel, 28. avgusta. Clemenceau je ponovil svojo izjavo, da bo vojna končana ob pričetku novega leta. Lloyd George in ostali ministri angleškega kabineta bodo nastopili po celi deželi agitacijska potovanja, da navdušujejo za nadaljevanje vojne.

Generalova pustolovščina.

Vladivostok, 27. avgusta. General Pleškov si je dovolil v imenu Horvata malo vojaške pustolovščine. Izdal je proklamacijo, v kateri izjavlja, da stoje tudi ruske vojaške čete na daljnem vzhodu pod njegovim poveljništvom. Po protiproklamaciji sibirskemu vladi, ki je bila naperjena proti Horvatu, je prešla prostovoljna armada v množicah k Horvatu. Do krvoprelitja ni prišlo.

Nekdanji ruski poslaniki.

Moskva, 26. avgusta. Glasom enega zadnjih poročil petrogradske agenture so sklenile ententne velesile, da ostanejo nekdanji ruska poslanstva v ententnih državah. Sredstva za nadaljnje vodstvo teh poslaništev pa je obljubila ententa poslanikom le pod pogojem, da ne priznajo sovjetske vlade in da jo pobijajo.

Nevtralci in mirovno posredovanje.

Kristijanija, 27. avgusta. Državni minister Gunnar Knudsen je imel včeraj na volilnem shodu govor, v katerem je med drugim naslednje izjavil: Ako deloma zahtevajo od nevtralcev, naj posredujejo med vojujočimi se državami za mir, potem je mogoče na to le en odgovor: Radi posredujemo za mir, toda le, če zahtevata to obe stranki. Dokler pa se to ne zgodi, se ne moremo vmešavati v to zadevo. Za sedaj moramo biti vsi edini v tem, da uravnavamo svoje obrambno stališče tako, da ne bomo zapleteni v vojno.

Italijanska zbornica.

Curiah, 28. avgusta. Italijanska zbornica se sestane k zasedanju v drugi polovici meseca septembra, da sklepe 10 milijardne vojne kredite.

Sonnino odstopi.

Lugano, 28. avgusta. »Secolo« poroča, da pričakujejo odstopa ministra Sonnina, takoj ko se snide parlament k zasedanju.

Švicarsko delavstvo za Landsdowna.

Geneve, 28. avgusta. »Humanite« javlja, da so sporočili delavci raznih industrij in železničarska zveza Lodu Landsdownu simpatične resolucije.

Leta 1919....

Rotterdam, 28. avgusta. Kakor poroča »Daily Telegraph« iz Novega Yorka, je izjavil šef generalnega štaba, March, da bo dobljena vojna leta 1919., ako sprejme zbornica novo vojaško predlogo.

Japonska in Kitajska obmejna pogodba.

Rotterdam, 28. avgusta. »Times« javljajo iz Pekinga, da se skuša Kitajska odtegniti dolžnosti, ki jo vežejo z Japonsko za slučaj, da bi bila ogrožena kitajska meja s sibirskimi stranmi. Obe vzhodni državi sta podpisali pogodbo, po kateri se zavežeta, da hočeta skupno postopati v obrambo meje. Kitajska vlada je v svoji noti z dne 27. julija priznala, da je položaj na meji resen. Nato je zahtevala japonska vlada v svoji noti z dne 11. avgusta skupno intervencijo v zmislu pogodbenih pogojev. Kitajska vlada je sicer priznala potrebo intervencije, vendar je zahtevala njeno preložitve za deset dni. Japonska je bila proti tej preložitvi in je odposlala čete iz južne Mandžurije na mejo. Kitajska je sedaj izjavila, da intervencija ni potrebna in da je japonska obmejna akcija le japonska stvar, ki stoji v nasprotju s splošnimi načrti alirancev v Rusiji.

Aprovizacija.

Kis na zelene izkaznice A. Stranke z zelenimi izkaznicami A prejmejo kis v petek, dne 30. t. m. dopoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: od 8. do 9. šte. 1 do 160, od 9. do 10. šte. 161 do 320, od 10. do 11. šte. 321 do konca. Stranka dobi za vsako osebo pol litra kisa, liter stane 1 krono.

Razno.

* **Srajco za večerjo!** Iz Dunajskega Novega mesta se poroča naslednja zgodba: Delavska žena, ki si je pred kratkim kupila dve papirnati srajci po 24 kron, je hotela osnažiti eno. Glasom predpisa za osnaženje papirnatega porila je dala srajco v lonec in jo kuhala. Med kuhanjem je zapustila stanovanje, da si preskrbi živeža, mislila je pa, da se kmalu vrne. Za nakupovanje je pa rabila več kakor tri ure časa. Med tem sta se njen mož in sin vrnila lačno od dela domov in stikala za večerjo. Kar sta našla na ognjišču lonec s kuhano belo kašo. Smatrala sta jo kot nepopolno, iz moke in vode napravljeno, takojimenovano pomarejone smetanovo juho. Sprazila sta čebulo, prilila beli kromski kisa, da bi mu dala okus, primešala malo kumare, pustila vse potem še pri ognju in naposled zavžila juho. Nato je prišla žena domov in prva skrb njena je bila, da se ozre po kuhajoči se papirnati srajci. Na veliko začudenje je našla lonec prazen. Mož pa ji je pravil, da sta snedla s sinom »belo kašo«. Mislimo si lahko, kakršne

obrazce so delali vsi trije, ko so premišljevali o papirnati materini srajci, ki je veljala 24 kron.

* **Influenca kot svarilo.** V časopisu »Zürcher Post« razpravlja profesor Fiibogen o pomenu španske bolezni. Splošno razširjenje bolezni po celi Evropi mu je dokaz, da ni Evropa več dobro zavarovana pred vpadom epidemij. Vojna je zdravstveno moč in varstvo povsodi zmanjšala in poslabšala. Profesor Fiibogen govori nato o veliki nevarnosti, ki bi nastala, ko bi se nekega lepega dne pojavila orientalska ali grozna pljučna kuga ali še kaka druga doslej neznana vrsta množinskega umiranja. Konča s kličem: **Končajte vojno, predno jo ne konča kak kužni bacil!**

* **Mesto v papir se bomo oblačili v les.** S papirnatim blagom imajo doslej preslabe izkušnje. Sedaj bodo pa izvedli drugi poskus, in to z izdelovanjem drevesne celuloze po patentu Nemica Gustava Türka. Nemška armada že uporablja blago, napravljeno iz tega materiala in tudi v Avstriji bodo napravili s pomočjo avstro-ogrškega ministrstva pod vodstvom češke »Union« banke družbo z omejeno zavezo za izdelovanje celuloznih tkanin; tudi nekatere druge tovarne se preustvarjajo za izdelavo tega. Kaj bodo dosegli, bomo videli.

* **Dedič, ki so imeli vzrok žalostni biti.** V Leppersdorfu pri Landshutu se je vrnil, za mrtvega naznanjeni, posestnik Emil Ruby, demov. On je, kot so pravili, padel 27. maja 1915 pri Turzanatu. Smrt je naznanil župnik iz prižnice. Nato so prodali njegovo posestvo in razdelili skupiček med dediče. Te je pa sedaj nepričakovani povratek najbrž zelo vznemiril in globoko ganil...

Izdajatelj in odgovorni urednik

Josip Peteljan.

Čas. »Ljubiteljske tiskarne« v Ljubljani

Sprejme se

v e č mizarских pomočnikov
proti dobri plači. — Istotam se sprejmeta tudi
dva vajenca.

Vprašati je mizarstvo KARL B NDER, Ljubljana, Slomškova ul. 16.

Srbenje

Garje

Lišaj

Kraste

Najzanesljivejše sredstvo proti temu je

PARATOL

domače mazilo,

Ne maže, je brez duha, torej tudi čez dan uporabno.

Velik lonček K 5; rodbinski lonček K 9. PARATOL-PRAŠEK varuje občutljivo kožo. Škatlja stane K 3.

Oboje se dobi proti predplačilu ali povzetju pri

Paratol delavnice lekarnarja **Ulmer,**
BUDAPEŠTA VII—11., ROZSA UTCA 21.

SIGORIN
zatre čudo-
vito naglo **STENICE**

Vzorčna steklenica 4 K, velika steklenica 16 K, brizgalnica 2 K. Dobiva se v lekarnah in drogerijah. Glavna zaloga za Avstro-Ogrsko: **Lekarna, pri upanju (Apotheke zur Hoffnung): Pécs 46, Ogrsko.**

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg 4/I. — Uradne ure od 8. zjutraj do 2. popoldne. — Ob nedeljah in praznikih blagajna ne uraduje.

Zdravniki gg.:

Dr. Košenina Peter, splošno zdravljenje, ordinira v blagajni od pol 11. do pol 1. opoldne.

Dr. Kraigher Alojzij, splošno zdravljenje, ordinira od 1. do 3. popoldne, Poljanska cesta 18.

Dr. Zajec Ivan, splošno zdravljenje, ordinira od pol 10. do pol 11. dopoldne v blagajni, od 2. do 3. popoldne v Frančiškanski ulici 2.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, in njih svoji vkolikor so opravičeni do zdravniške pomoči, se morajo v vsakem primeru zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da dobe nakaznico za zdravnika; brez nakaznice ordinirajo zdravniki le v nujnih primerih. Bolniški list, ki ga izpolni zdravnik, mora bolnik takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih ordinirajo zdravniki le v nujnih primerih. Zdravila se dobivajo v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščina se izplačuje ob sobotah od 8. do 1. ure popoldne, če je ta dan praznik, dan prej. Bolnike, ki se zaradi bolezni ne morajo zglasiti sami, mora priglasiti kdo drugi. Potrebna specialna zdravljenja dovoljuje blagajna po nasvetu zdravnikov.

Načelstvo.